

Cozzarelli (u Sieni), Benedetto da Maiano, Giovanni della Robbia (u Firenci) i Caradosso (u Milanu). Još znatniji je Nikola kao »Marmorarius« (vajar mramorne plastike), pa je u svojoj Arki, kako je rečeno, stvorio djelo sasvim jedinstveno u plastici quattrocenta.

Svakako je on, taj fantastični i varvarin (phantasticus et barbarus) značajna pojava u umjetnosti renesanse. Nisu li, možebiti, upravo te značajke u njezovoj umjetnosti bitne crte njegove rase?

Dr. Artur Schneider.

O SLOVENSKOJ INVESTITURI NA POLJU GOSPE SVETE.

Austrijski car Leopold I. je godine 1660. pohodio svoje zemlje od Beča do Jadranskoga mora. O tome je putovanju njegov dvorjanin Lovro Kurelić (Lorenzo de Churelichz) slijedeće godine napisao i u Beču kod akademskoga štampara Mateja Raccia izdao knjižicu na talijanskome jeziku, kojoj skraćeni naslov glasi: »... Racconto... del viaggio... di... Leopoldo... nel... 1660.« Jedan su primjerak te rijetke knjižice bili nabavili naši knezovi Zrinski i taj se s njihovom bogatom knjižnicom do danas sačuvao u Univerzitetskoj biblioteci u Zagrebu (BZ 218.).

Kurelić, po svoj prilici Istranin (iz Pazina), potanko opisuje carev boravak u Celovcu od 28. augusta do 4. septembra 1660. spominjući na dva mjesta gosposvetsku investituru. Na str. 71. stoji ovo: »Alli 28. di Agosto da questo luogo (naime iz grada Sankt Veita) si parti Sua Maestà nella festa di S. Agostino, come singolar Padrone della Augustissima Casa d' Austria, e Tosone d' oro. Celebròsi cotesta festività nella miraculosa Chiesa della Madonna detta al salone, nella quale stanno alcuni corpi santi sepolti, e molt' altre Reliquie. Vicino a questo Manastero in Campagna gl' antichi Arciduchi di quella Provincia, solevano ricever l' Omaggio, come si vede ancora, hoggidi dalla loro sedia di viva Pietra, del che si dirà in suo luogo piu particolarità.«

Glavne su svečanosti bile u Celovcu dne 2. septembra. Tada je održana i svečana gozba. Oko desetak stolova pored Leopolda zapremiše mjesta odličnici iz careve pratnje i cijele Koroške, a za posljednjim su stolom sjedjeli seljaci. Evo što kaže Kurelić na str. 90.: L' ultima, e singolar Tavola fù quella del Contadino, dal quale da 200 anni in

qua l' Arciduchi di Carinthia solevano pigliar l' Omaggio in Campagna publica, il quale Contadino prova la sua famiglia da 900. Anni, e li suole esser dato tal volta nel ricevimento dell' Omaggio, da Sua Maestà un certo danaro, benchè quell' antico costume nella Campagna all' hora tenuto, non viene nei nostri tempi osservato. Della qual' Origine scrivendo il Silvio Enea sapientissimo Historico Cesareo a dappoi sommo Pontefice, dice nella descrizione della Germania cap. 20. (ovdje je reproducirano poznato mjesto od »Fama est« do »datus in Carintia«). Questo Contadino ha molti parenti, e un figliolo già assoluto Filosofo, il quel è assai ricco, e commodi di poderi, e le loro figliole non maritano fuori di puella famiglia, acciò oppresso essa resti sempre quell' privilegio & il dritto d' Investitura: ch' hanno da tanti Arciduchi Austriaci. L' inscrizione di quell' antico Throno, fatto di viva pietra si ritrova in pueste lettere: Mansueti Vereri, a dall' altra parte: Rudolphus Dux, il chednota i benigni Principi Austriaci. Nam beati mites, quoniam possidebunt Terram«.

O investituri vojvode Majnharda Tirolskoga od 1. septembra 1286. na »knežji kamen« davnih slovenskih narodnih knezova postoje potanki opisi opata Ivana iz Vetrinja Otokara Štajerskoga, pisca »Reimchronike«, Eneja Silvija Piccolominijsa i u »Schwabenspiegel«, ali je od vrijednosti i ova vijest Kureličeva od god. 1661., jer pokazuje da je uspomena na investituru, koja je posljednji put bila izvršena dne 18. marta 1414. za Habsburgovca Ernesta Željeznoga, još uvijek i poslije 247 godina bila živa i poštovana.

Nikola Žic.

KOLONIJA ČIPROVČANA U OSIJEKU.

Prelistavajući akta u županijskom i gradskom arhivu opazili smo, da više osječkih i slavonskih familija nosi apelativ Ciprovac, Ciprovčan, što znači da su iz mjesta Ciprovca!

Svi ti Čiprovčani dolaze u Osijek iz Pečuha, odakle bježe radi Rakocijeve bune. Javljaju se, dakle, u prvoj dekadi XVIII. stoljeća. Sve su te familije ženidbama međusobno povezane, jedna drugoj svjedoči na